

MAISTO PRODUKTŲ IR (ARBA) PAGRINDINĖS MATERIALINĖS PAGALBOS VEIKSMŲ PROGRAMA

1. IDENTIFIKAVIMAS

Valstybė narė	Lietuva
CCI	2014LT05FMOP001
Pavadinimas	Pagalbos maistu ir pagrindinės materialinės pagalbos veiksmų programa
Versija	2.2
Pirmieji metai	2014
Paskutiniai metai	2020
Tinkama finansuoti nuo	2013-12-01
Tinkama finansuoti iki	2023-12-31
EK sprendimo numeris	C(2017)5567
EK sprendimo data	2017-08-03

2. PROGRAMOS APRAŠYMAS

2.1. Padėtis

Nurodoma (-os) ir pagrindžiama (-os) materialinio nepritekliaus rūšis (-ys), dėl kurios (-ių) reikia paramos.

Vadovaujantis 2013 m. Eurostato duomenimis Lietuvoje 1/3 gyventojų gyvena skurdo rizikoje ir (ar) socialinėje atskirtyje (30,8 %) (toliau – atskirtis). Prie gyvenančių atskirtyje priskiriami asmenys, kurie tenkina bent vieną iš šių sąlygų: gyvena skurdo rizikoje, susiduria su dideliu materialiniu nepriteklumi arba gyvena labai mažo darbo intensyvumo namų ūkiuose. Pagal namų ūkio sudėtį atskirtyje dažniausiai atsiduria nepilnos šeimos – vieni vaikus auginantys (56,3 %), vieniši (46 %) ir, gyvenantys namų ūkiuose iš 2 suaugusių ir 3 ar daugiau vaikų (59,1 %), asmenys. Atskirtis didesnė kaimo vietovėse (37,8 %) nei miestuose (23,6 %). Lyginant su kitom ES šalimis Lietuvos skurdo rizikos lygis vienas aukščiausių (remiantis 2012 m. Eurostato duomenimis, LT rodiklis buvo trečias blogiausias po RO ir BG).

Įgyvendinant LR piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymą, Lietuvoje taikoma vienoda pajamų ir turto vertinimu pagrįsta piniginės soc. paramos teikimo sistema.

Nepasiturintiems gyventojams mokama *socialinė pašalpa*, garantuojanti min lėšas pagrindiniams fiziologiniams poreikiams (maistui, drabužiams) tenkinti, ir teikiamos *būsto šildymo, karštam bei geriamajam vandeniui kompensacijos*, skirtos būsto išlaikymo išlaidoms iš dalies padengti. Teisę gauti piniginę soc. paramą turi asmenys, dėl objektyvių priežasčių negalintys užsidirbti pragyvenimui būtinų lėšų ir išnaudoję visas kt. pajamų gavimo galimybes. Piniginė soc. parama teikiama įvertinus gaunamas pajamas ir turimo turto dydį.

Lietuva nuo 2006 m. dalyvavo Maisto iš intervencinių atsargų tiekimo nepasiturintiems asmenims programoje (MIATLNA) pagal kurią 2006–2013 m. laikotarpiu nuo 247 iki 538 tūkst. (2006 m. – 238 tūkst., 2010 m. – 538 tūkst., 2013 m. – 390 tūkst.) (www.litfood.lt) labiausiai nepasiturinčių Lietuvos gyventojų gavo nemažiau kaip po 5 maisto produktų paketus per metus. Už centralizuotą maisto produktų įsigijimą buvo atsakinga VĮ Lietuvos žemės ūkio ir maisto produktų rinkos reguliavimo agentūra.

Vadovaujantis nac. teisės aktais, MIATLNA patirtimi bei apklausiant socialinius partnerius nuspręsta, kad Fondo parama nepasiturintiems bus skiriama pagal piniginės soc. paramos teikimo principus (bendradarbiavimo ir dalyvavimo, prieinamumo, socialinio teisingumo ir veiksmingumo, visapusiškumo ir lygių galimybių) bei kriterijus (vertinamos asmens pajamos ir turtas).

Lietuva įgyvendindama VP sieks sumažinti dviejų tipų materialinį nepriteklį: maisto produktų ir pagrindinių higienos prekių (toliau – produktai ir prekės).

Sprendimas finansuoti ne tik produktus, bet ir prekes buvo priimtas atsižvelgiant į savivaldybių ir nevyriausybių organizacijų (NVO) nuomonę, kad vargingai gyvenantiems, ypačingai gausiose šeimose, higienos prekės yra prabanga. Pabrėžtina, kad prekių dalinimas skurstantiesiems nėra jų individualių poreikių tenkinimas, o kasdienės higienos užtikrinimas.

Siekiant sumažinti skurdą ir socialinę atskirtį ES Taryba Lietuvai patvirtino rekomendaciją „*užtikrinti, kad reikiama parama būtų teikiama asmenims, kuriems jos labiausiai reikia, ir toliau stiprinti piniginės socialinės paramos sistemos sąsajas su aktyvumo skatinimo priemonėmis.*“

Fondo teikiama nefinansinė parama gali tik netiesiogiai palengvinti didelį materialinį nepriteklių patiriančių asmenų gyvenimo sąlygas, sumažindama jų išlaidas produktams ir (ar) prekėms, ar pagerinti vartojamų produktų maistinę vertę.

Papildančias priemones organizuos ir įgyvendins organizacijos partnerės, kurios bus finansuojamos, kaip numatyta Reglamento Nr. 223/2014 26 str. 2 d. (e) punkte.

Papildančios priemonės, susijusios su VP parama taip pat galėtų būti pirmas žingsnis link soc. įtraukties. Tačiau didžiausią poveikį siekiant strateginio „Europa 2020“ tikslo sumažinti skurdą ir (ar) žmonių, gyvenančių atskirtyje, skaičių turės priemonės finansuojamos iš kitų šaltinių (nac. ir ES): užimtumo, soc. įtraukties priemonės, viešųjų paslaugų prieigos gerinimas, taip pat veiksminga soc. piniginės paramos sistema.

Nurodoma (-os) materialinio nepritekliaus rūšis (-ys), įtraukta (-os) į veiksmų programą.

- 1 - Produktų materialinis nepriteklis
- 2 - Prekių materialinis nepriteklis

2.2. Materialinis nepriteklis, dėl kurio reikia paramos

Materialinio nepritekliaus rūšis: 1 - Produktų materialinis nepriteklis

2.2.1. Aprašymas

Produktus skelbiant tarptautinį atvirą viešųjų pirkimų konkursą centralizuotai įsigyja viešojo sektoriaus institucija (VSI). Kuri kartu su PO siekia užtikrinti, kad vidutiniškai per kalendorinius metus iki 6 kartų skurstantieji sulauktų pagalbos produktais.

Vadovaujantis LR viešųjų pirkimų įstatymu VSI skelbdama konkursą produktams įsigyti kartu gali skelbti ir transportavimo paslaugų įsigijimą.

Vadovaudamiesi VSI sudarytais tiekimo grafikais produktus iki PO centrinių sandėlių pristato tiekėjai su kuriais VSI pasirašo paslaugų sutartis. PO atsakingos už produktų pristatymą į paskirstymo punktus, kuriuose savivaldybės ir (ar) NVO vykdo produktų dalinimus tikslinei grupei. Tikslinės grupės atstovus apie dalinimo datas, laiką ir vietą PO informuoja savo interneto svetainėse, info stenduose, vietinėje spaudoje, TV, radijo laidose ar pan.

Esant poreikiui, pvz., vienišioms senyvo amžiaus, atokiai gyvenantiems ar neįgaliesiems asmenims, vietos seniūnijos atstovai pristato jiems priklausančius paketus į namus.

Preliminarus produktų sąrašas:

- kvietiniai miltai

- cukrus
- aliejus
- įv. kruopos: ryžiai, griekiai, žirniai, avižos ir kt.
- makaronai
- sausi pusryčiai
- įv. konservai: mėsos, vištienos, žuvies
- kt.

Produktai bus konkretizuoti Projektų finansavimo sąlygų aprašuose (PFSA), kurių pagrindu VSI rengia finansavimo prašymą. Organizuodama produktų pirkimą VSI prašo potencialius produktų tiekėjus pateikti produktų saugos sertifikatus (viešojo pirkimo sąlyga), todėl produktai atinka ES bei nac. teisės aktų reikalavimus susijusius su produktų sauga.

Vadovaujanti institucija (VI) siekdama, kad labiausiai skurstantieji nepajausių perėjimo nuo MIATLNA prie Fondo, jo įgyvendinimą pradėjo pagal laikinąją tvarką, pavirtintą SADM ministro įsakymu. Todėl produktai įsigyti iš Fondo lėšų gyventojams pradėti tiekti nuo 2014 m. gegužės mėn.

Vadovaudamasi socialinių partnerių pasiūlymais ir atsižvelgdama į projekto įgyvendinimo laikotarpį VI tvirtina galutinius metinius ar daugiamečius produktų sąrašus PFSA.

Atsižvelgiant į Lietuvos 2014–2020 socialinės įtraukties veiksmų didinimo planą ir Organizacijų partnerių atrankos aprašą, patvirtintą SADM ministro 2015 m. kovo 31 d. įsakymu Nr. A1-163 visos savivaldybės (ne/tiesiogiai) dalyvauja VP įgyvendinime, todėl jos vadovaujantis asmens duomenų apsaugos reikalavimais atsakingos už tikslinės grupės sąrašų sudarymą ir pateikimą VSI bei NVO. VSI remdamasi pateiktais sąrašais atsakinga už produktų paskirstymą PO, remiantis tikslinės grupės sąrašais bei PO geografine aprėptimi.

VSI taip pat atsakinga ir už projekto įgyvendinimą, PO darbo priežiūrą ir koordinavimą, tiekimo grafikų į PO sandėlius sudarymą ir kt. VSI nėra numatomos lėšos už projekto administravimą iš Fondo lėšų.

PO patiriamos veiklų administravimo, transportavimo ir sandėliavimo sąnaudos bus kompensuojamos taikant fiksuotą 5 proc. dydžio normą, kaip numatyta Reglamento Nr. 223/2014 26 str. 2 d. (c) punkte. Tokiu būdu bus užtikrinta mažesnė administracinė našta paskirtosioms institucijoms ir PO.

Savivaldybės ir seniūnijos geriausiai pažįsta jų teritorijoje gyvenančius skurstančius gyventojus, jų šeimas, gyvenimo būdą ir sąlygas. Ypatingai artimą kontaktą turi seniūnijų socialiniai darbuotojai. Papildančios priemonės tikslinės grupės atstovams bus pasiūlytos atėjus į savivaldybę / seniūniją užpildyti prašymo dėl Fondo paramos skyrimo, soc. darbuotojui apsilankius jų gyvenamojoje vietoje ir (ar) atėjus atsiimti paramos į dalinimo punktą.

Preliminarus papildančių priemonių sąrašas:

- įv. konsultacijos / mokymai / kursai: užimtumo, socialinės rūpybos, sveiko gyvenimo būdo vedimo, maisto ruošimo, švaros, lėšų planavimo ir panaudojimo ir pan.;
- padėjimas užpildyti dokumentus;
- palydėjimas iki vietos;
- konsultavimas / informavimas apie tinkamas tikslinei grupei ESF integracijos į darbo rinką ir (ar) visuomenę priemones bei skatinimas dalyvauti tokio tipo projektų veiklose;
- kt.

Papildančios priemonės labiausiai nepasiturintiems yra teikiamos nuolatos ir neatlygintinai.

2.2.2. Nacionalinės sistemos

Bendrai ir vieniems gyvenantiems nepasiturintiems skiriama pinigine soc. parama:

- soc. pašalpa;
- būsto šildymo, geriamo ir karšto vandens išlaidų kompensacijos.

Asmenys atitinkantys nustatytus kriterijus soc. paramai gauti kreipiasi į savivaldybę su prašymu. Duomenis apie besikreipiantį savivaldybės darbuotojas suveda į Socialinės paramos šeimai informacinę sistemą (SPIS). SPIS paskirtis – vienodai registruoti ir kaupti info apie savivaldybėse teikiamą soc. paramą (soc. išmokas ir kompensacijas, soc. paramą mokiniams, soc. paslaugas, veiklą, vykdomą vaiko teisių apsaugos srityje, kt.), analizuoti šią info pagal savivaldybes, paramos rūšis, paramos gavėjus, taip pat užkirsti kelią paramos gavimui keliose savivaldybėse vienu metu.

Siekiant užtikrinti paramą šeimoms, auginančioms mokyklinio amžiaus vaikus bei ugdyti sveikus vaikų maitinimosi įpročius mokyklose mokiniams iš mažas pajamas gaunančių šeimų pagal LR socialinės paramos mokiniams įst. suteikta teisė į *nemokamą maitinimą ir į paramą mokinio reikmenims įsigyti* (teikiama pinigais ar nepinigine forma, jei mokinys yra patyręs soc. riziką) prasidedant naujiems mokslo metams.

Siekiant užtikrinti, kad visi mokiniai iš mažas pajamas gaunančių šeimų gautų nemokamus pietus, nemokami pusryčiai ar pavakariai skiriami tik išskirtiniais atvejais, įvertinus šeimos gyvenimo sąlygas. Mokiniams maitinimas teikiamas toje mokykloje, kurioje jie mokosi, neatsižvelgiant į jų gyvenamąją vietą. Parama mokinio reikmenims įsigyti skiriama pagal gyvenamąją vietą, neatsižvelgiant kurioje mokykloje vaikas mokosi.

Pagal LR išmokų vaikams įst. skiriamos periodinės ir vienkartinės pinigines išmokos, kurios skiriamos ir mokamos šeimose auginamiems vaikams, globojamiems vaikams, nėščioms moterims, taip pat vienkartinė išmoka būstui įsigyti ar įsikurti.

VP dalis remianti produktų materialinio nepritekliaus finansavimą iš dalies tęsia MIATLNA veiklas (žr. 2.1 dalį).

Materialinio nepritekliaus rūšis: 2 - Prekių materialinis nepriteklis

2.2.1. Aprašymas

Prekių materialiniam aprašymui taikomas produktų materialinio nepritekliaus aprašymas. Prekės bus pradėtos dalinti ne anksčiau kaip nuo 2018 m. Nuo tada prekės bus paskirstomos iki 3 kartų per kalendorinius metus kartu su produktais arba atskirų dalijimų metu.

Preliminarus prekių sąrašas:

- muilas
- šampūnas
- dantų pasta
- skalbimo milteliai
- kt.

2.2.2. Nacionalinės sistemos

Informacija pateikta produktų materialinio nepritekliaus dalyje galioja ir prekių materialiniam nepritekliui.

2.3. Kita

3. ĮGYVENDINIMAS

3.1. Labiausiai skurstančių asmenų nustatymas

Produktai ir prekės dalinami tai pačiai tikslinei grupei (prekės bus pardedamos dalinti nuo 2018 m.).

Siekiant užtikrinti, jog būtų užkirstas kelias bet kokios formos diskriminacijai (lyties, etninės, religijos, seksualinės, negalios, amžiaus ir pan.) bei atsižvelgiant į Reglamento 2 straipsnio 2 punkto nuostatas, pasirinktas pagrindinis kriterijus yra asmens ir (ar) su juo bendrai gyvenančių asmenų vidutinės mėnesinės pajamos (kartu vertinamas ir turimas turtas).

Kriterijus paramai gauti nustato VI. Asmenims siekiantiems gauti Fondo paramą taikomi socialinės paramos teikimo sistemos reikalavimai. Labiausiai skurstančiųjų asmenų atrankos kriterijų tvirtina Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministras. Tačiau prieš patvirtindama tikslinės grupės atrankos kriterijus nacionaliniuose teisės aktuose, vadovaujanti institucija organizuoja socialinių partnerių (savivaldybių, NVO ir kitų suinteresuotųjų pusių) apklausas, apskrito stalo diskusijas. Diskusijų rezultatai apibendrinami įvairiais būdais: protokolu, jeigu vyksta apskrito stalo diskusijos, arba apibendrinami apklausos rezultatai, jeigu visiems partneriams el. paštu siunčiamos anketos, arba suskaičiuojami pasisakiusiųjų „už“ ir „prieš“ balsai, arba bet kokia kita tinkančia forma.

Asmuo norėdamas gauti paramą turi kreiptis į savivaldybę užpildydamas prašymą Fondo paramai gauti, kuriame nurodys duomenis apie save, savo šeimą ir gaunamas asmens ar šeimos pajamas bei kitą paramai gauti reikalingą informaciją. Prašymo forma yra tvirtinama kaip atskiras priedas kartu su Projektų finansavimo sąlygų aprašais. Projektų finansavimo sąlygų aprašai yra skelbiami teisės aktų registre. Prieš kiekvieną dalinimą savivaldybės įsitikina, kad į Fondo paramos gavėjų sąrašus įtraukti asmenys atitinka jiems keliamus reikalavimus ir šiuos sąrašus išsiunčia PO, atsakingoms už produktų ar prekių paskirstymą.

3.2. Veiksmų atranka

Veiksmų kategorijos:

- 1) Produktų ir / ar prekių įsigijimas įskaitant transportavimą į partnerių sandėlius. Šis procesas gali trukti nuo 6 iki 36 mėn.;
- 2) produktų ir / ar prekių paskirstymas tikslinei grupei, kur įmanoma taikant ir papildančias priemones. Šis procesas gali trukti nuo 6 iki 36 mėn.;
- 3) techninė parama (toliau – TP) atsižvelgiant į Reglamento 27 str. 4 punktą. TP tinkamos finansuoti veiklos yra tvirtinamos kasmet su atskiru metiniu biudžetu.

Atrankos procedūra 1 ir 2 tipo veiksmams

Fondo parama produktams ir prekėms įsigyti (įskaitant transportavimą), sandėliuoti ir paskirstyti bus įgyvendinama per finansuojamus projektus. Projektų atrankos būdas – valstybės projektų planavimas. Fondo finansavimas gali būti skiriamas projektams,

įtrauktiems į Socialinės apsaugos ir darbo ministro įsakymais patvirtintus valstybės projektų sąrašus. Vadovaudamasi valstybės projektų sąrašu tarpinė institucija (toliau – TI) siunčia potencialiam pareiškėjui prašymą pateikti paraišką. Už pateiktų paraiškų tinkamumo finansuoti vertinimą yra atsakinga TI, kuri prirėikus gali pasinaudoti nepriklausomų ekspertų paslaugomis. Galutinį sprendimą dėl finansavimo skyrimo priima VI, atsižvelgdama į TI pateiktą vertinimo ataskaitą. Nuosekli projektų atrankos procedūra yra aprašoma VI tvirtinamose Projektų finansavimo ir administravimo taisyklėse.

Už produktų ir prekių įsigijimą įskaitant transportavimą atsakinga VSI, kuri veiksmo Nr. 1 atranką vykdo vadovaudamasi LR viešųjų pirkimų įstatymu.

Už produktų ir prekių paskirstymą tikslinei grupei atsakingos PO, atrinktos pagal 3.3 dalyje pateiktus kriterijus ir PFSA.

Atrankos procedūra TP

TP veiksmus atrenka VI atsižvelgdama į TP lėšų administravimo taisyklių ir Fondo bei VP nuostatas. TP biudžetai yra metiniai. Paskirtosios institucijos iki einamųjų metų pabaigos teikia ateinantiems metams lėšų poreikį. VI vertina pateiktą poreikį ir tvirtina metinį biudžetą Socialinės apsaugos ir darbo ministro įsakymu.

Partnerių gebėjimų stiprinimas vykdomas VI ir (ar) TI.

Bendri kriterijai visiems veiksams:

- atitikti išlaidų tinkamumui kaip numatyta Reglamento 22(2), (3), (4), 23(1), (5), (6), 26(2) (išskyrus TP), 26(3) (tik TP), 26(4) ir 32(3) str. punktuose;
- atitikti principams numatytiems Reglamento 5(11-14) str. punktuose, kur reikia vadovaujantis viešųjų pirkimų įstatymu;
- atitikti Fondo ir VP intervencijos sričiai;
- veiksmai turi aiškius ir realius kiekybinius rezultatus;
- apibrėžti, aiškūs ir užtikrinti projekto išlaidų finansavimo šaltiniai;
- užtikrintas efektyvus projektui įgyvendinti reikalingų lėšų panaudojimas.

Specialus kriterijus veiksmo kategorijai Nr. 1:

- produktų ir prekių paskirstymas yra užtikrinamas visuose Lietuvos dalinimo punktuose.

Specialūs kriterijai veikslių kategorijai Nr. 2:

- veiksmai įgyvendinami atrinktų PO (žr. 3.3 punktą);
- PO turi pajėgumų, reikalingų veiksmo numatytiems kiekiams paskirstyti;
- kriterijai įgyvendinami nustatyto biudžeto rėmuose.

Specialus kriterijus TP:

- vadovaujančios, tarpinės, tvirtinančios ir audito institucijų atliekamų funkcijų apimtis ir darbuotojų, priskirtų dirbti su Fondu, darbo laikas.

3.3. Partnerių organizacijų atranka

PO atrenkamos vadovaujantis PO atrankos taisyklėmis patvirtintomis VI ir žemiau išvardintais kriterijais.

PO bus dviejų tipų – savivaldybės ir NVO. NVO atveju organizuojamas atviras konkursas dėl bendradarbiavimo, savivaldybėms siunčiamas tiesioginis kvietimas.

PO sąrašas atnaujinamas bent kartą per VP įgyvendinimą bei gali būti tikslinamas dažniau, siekiant užtikrinti teritorinę aprėptį ir (ar) paramos tęstinumą įtraukiant naujas PO, jei kažkas iš potencialių PO norėtų pasitraukti iš projekto, ar pažeistų nustatytus reikalavimus, kt.

Kvalifikaciniai reikalavimai PO (papildomi 3.2 dalyje):

- Statuso atitikties:
  - asociacija, fondas ar religinė bendruomenė, kuri iki paraiškos teikimo termino pab. per paskutinius 36 mėn. dirbo su tikslinę grupę labdaros ar soc. integracijos srityje ne mažiau kaip 12 mėn.
  - savivaldybė ar jos padalinys.
- Turi administracinių, finansinių ir veiklos pajėgumų užtikrinti:
  - saugų produktų ir prekių laikymą (sandėliavimo vietoje yra apsisukimo zona, rampa ar krautuvai), tinkamą produktų ir prekių paskirstymą (ne/tiesiogiai)
  - papildančių priemonių įgyvendinimą (ne/tiesiogiai)
  - reikalavimų susijusių su informavimu, viešiniu, stebėseną bei vertinimu įgyvendinimą
  - asmens duomenų apsauga.
- Turi teritorinių vnt. (padalinių) tinkamą struktūrą ar teritorinį tinklą, sukurtą pagal sutartis su kt. PO
- Įvykdžiusi pareigas, susijusias su mokesčių ir socialinio draudimo įmokų mokėjimu; neiškelta byla dėl bankroto ar restruktūrizavimo; nėra įsiteisėjusio teismo sprendimo dėl kt. paramos skyrimo iš ES ar LR biudžeto lėšų sutarties pažeidimo.

Reitingavimo kriterijai NVO:

- darbo patirties labdaros ir pažeidžiamų grupių (atitinkančių VP tikslinę grupę) soc. įtraukties trukmė;
- darbo patirties valdant viešuosius finansus (ES / valstybės / savivaldybės) trukmė;
- ne/tiesioginė patirtis įgyvendinant papildančias priemones;

- geografinė aprėptis.

3.4. Papildomumas su ESF

Europos socialinis fondas (toliau – ESF) – pagrindinė esama ir būsima ES priemonė, kurios paskirtis – remti įsidarbinimo galimybes, kovoti su skurdu ir skatinti socialinę įtrauktį. Šia struktūrine priemone tiesiogiai investuojama į žmones, jų gebėjimus ir siekiama gerinti jų galimybes darbo rinkoje. Reikšmingos investicijos šioje srityje numatomos pagal Lietuvos 2014–2020 m. ES fondų investicijų veiksmų programos 8 prioritetą „Socialinės įtraukties didinimas ir kova su skurdu“, apjungiantį ESF ir Europos regioninės plėtros fondo finansavimą, taip pat 7 prioritetą „Kokybiško užimtumo ir dalyvavimo darbo rinkoje skatinimas“. Pvz., aktyvios darbo rinkos politikos priemonių įgyvendinimas; investicijos, siekiant jaunuolių, visų pirma, nedirbančių ir nesimokančių, ilgalaikės integracija į darbo rinką (nemotyvuotas jaunimas – viena iš socialinės rizikos grupių), visuomenės švietimas lyčių lygybės ir nediskriminavimo klausimais (nuo diskriminacijos kenčia socialinėje rizikoje esantys), socialinės ekonomikos ir socialinių įmonių skatinimas (socialinis verslas gali būti suinteresuotas įtraukti socialiai pažeidžiamus ar vyresnius asmenis, arba būti jiems tinkama alternatyva pradedant savarankišką veiklą), galiausiai socialinių paslaugų teikimas.

Fondo veiklų persidengimo su ESF finansuojamomis veiklomis praktiškai nėra, nes Lietuvos VP yra tiesiog orientuota į materialinių išteklių – produktų ir prekių – teikimą.

Papildančios priemonės aprašytos VP 2.2.1 dalyje, siekiant išlaikyti sinergiją tarp šių dviejų fondų, iš dalies papildoma ESF finansuojamas veiklas, kurios tikslingai nukreiptos į asmens užimtumą ir integraciją į darbo rinką ir (ar) visuomenę.

Fondo ir ESF investicijų naudojimo koordinavimą ir šių fondų galimo persidengimo rizikos valdymą numatoma užtikrinti per institucijų, atsakingų už šių fondų lėšomis finansuojamų priemonių planavimą ir įgyvendinimą, projektų atrankos kriterijus, finansuotųjų projektų sąrašus, į Fondo stebėsenos komitetą, kuris sudaromas Fondo įgyvendinimo koordinavimui ir priežiūrai vykdyti, veiklą įtraukiant atsakingų institucijų atstovus.

Be to, Fondo tarpinė ir tvirtinanti institucija (Europos socialinio fondo agentūra) yra ESF įgyvendinančioji institucija, todėl naudojant Struktūrinių fondų priežiūros informacinę sistemą (SFMS) galima užtikrinti, kad įgyvendinamos Fondo papildančios priemonės nedubliuotų veiklų, finansuojamų iš ESF lėšų, o kaip tik siekti, kad jos būtų papildomos.

Taip pat Fondo vadovaujanti institucija (Socialinės apsaugos ir darbo ministerija) yra ESF tarpinė institucija, todėl priemonių finansavimo atskiriamumas užtikrinamas darbinį susitikimų ir (ar) posėdžių metu.

3.5. Institucinė sąranga

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. sausio 22 d. nutarimu Nr. 55 „Dėl institucijų, atsakingų už Europos pagalbos labiausiai skurstantiems asmenims fondo administravimą Lietuvoje, paskyrimo“ siekdama užtikrinti Lietuvos Respublikos pasirengimą panaudoti Fondo finansinę paramą paskyrė šias institucijas, atsakingas už Fondo įgyvendinimą, priežiūrą ir valdymą:

Socialinės apsaugos ir darbo ministeriją – vadovaujančia ir audito institucija;

viešąją įstaigą Europos socialinio fondo agentūrą – tarpine ir tvirtinančia institucija.

Institucijų funkcijų atskiriamumas ir detalus jų aprašymas numatytas Atsakomybių ir funkcijų pasiskirstymo įsakyme, kurį tvirtinama socialinės apsaugos ir darbo ministras.

Mokėjimai iš Europos Komisijos ateis į Lietuvos Respublikos finansų ministerijos atidarytą atskirą Fondo banko sąskaitą.

3.6. Stebėseną ir vertinimas

Bendrą programos stebėseną atliks VI, remdamasi patvirtintais nacionaliniais teisės aktais. Tačiau prie Fondo įgyvendinimo priežiūros prisidės ir Stebėsenos komitetas (toliau – komitetas). Komitetas yra patarimojo pobūdžio organas, kurio personalinė sudėtis patvirtinta socialinės apsaugos ir darbo ministro įsakymu. Komitetas savo darbe vadovaujasi darbo reglamentu. Remdamasis VI pateiktais dokumentais, komitetas teikia pasiūlymus Fondo VP projektui prieš pateikiant jį išankstiniam vertinimui, nagrinėja projektų įgyvendinimo rezultatus, jam pristatomos metinės bei galutinės VP ataskaitos, gali teikti siūlymus VI dėl kylančių rizikų, problemų, susijusių su sėkmingu Fondo įgyvendinimu ir pan.

Prielaidas stebėti ir įvertinti VP įgyvendinimo kokybę sudarys: projektų pasiekti stebėsenos rodikliai, numatyti 2014 m. liepos 17 d. Komisijos deleguotajame reglamente (ES) Nr.1255/2014 ir teikiami pažangos ataskaitose EK iki kiekvienų metų birželio 30 d. Organizacijos partnerės teiks duomenis apie stebėsenos rodiklius projekto vykdytojui taip pat informaciją apie papildančių priemonių turinį, trukmę, kiek tikslinės auditorijos buvo pasiekta ir pan. Projekto vykdytojas duomenis apie stebėsenos rodiklius ir apibendrintą informaciją apie papildančias priemones pateiks vadovaujančiai institucijai su kiekvienu mokėjimo prašymu.

VI įdiegs informacinę VP įgyvendinimo stebėsenos sistemą, kuria galės naudotis tiek Fondo paramą administruojančios institucijos, tiek projekto vykdytojai ir partneriai teikdami duomenis apie projektų įgyvendinimą ir rezultatus. Informacinėje sistemoje bus pagrindiniai duomenys apie projekto vykdytoją, jo partnerius, projekto įgyvendinamas veiklas, stebėsenos rodiklius, skirtą finansavimą, trumpas projekto aprašymas, tiksline grupę, duomenys iš mokėjimo prašymų dėl lėšų pripažinimo tinkamomis finansuoti ir pan.

Taip pat vadovaujantis Reglamento 17(4) straipsniu 2017 m. ir 2022 m. VI atliks struktūrinę galutinių gavėjų tyrimą pagal Europos Komisijos patvirtintą pavyzdį.

Už atitinkamų duomenų saugojimą ir kontrolę yra atsakingos visos Fondą administruojančios institucijos pagal savo veiklos pobūdį, VSI bei partneriai. Konkretūs saugomi dokumentai, jų saugojimo terminai ir juos saugojančios institucijos yra nurodomi Projektų finansavimo ir administravimo taisyklėse bei projektų sutartyse.

Bendras vertinimo tikslas yra tobulinti fondo VP kokybę, efektyvumą, veiksmingumą ir pan. Lietuvoje išankstinis (ang. *ex ante*) VP vertinimas organizuojamas samdant išorinius nepriklausomus vertintojus (ekspertus).

Vertinimas per VP įgyvendinimo laikotarpį (ang. *on going*) neplanuojamas.

3.7. Techninė parama

Pagrindinis TP tikslas yra remti VP įgyvendinimą, suteikiant galimybę VI, TI, tvirtinančiai ir audito institucijoms pasinaudoti reikalingomis paslaugomis ir sustiprinti PO gebėjimus.

Atsižvelgiant į veiklos sritis, galima finansuoti šias išlaidų grupes – pasirengimas administruoti Fondą, VP valdymas, kontrolė ir auditas, stebėseną ir vertinimas (įskaitant apklausas), viešinimas ir informavimas, gerosios patirties mainai, PO gebėjimų stiprinimas.

Tinkamų išlaidų pavyzdžiai: darbo užmokestis, tyrimai, mokymai, komandiruotės, įrangos įsigijimas, ilgalaikio turto nuoma, kt.

4. SUINTERESUOTŪJŲ SUBJEKTŲ DALYVAVIMAS

Siekiant užtikrinti sėkmingą pasirengimą Fondo administravimui buvo organizuojami susitikimai, apskrito stalo diskusijos su soc. partneriais, t.y. visų savivaldybių, NVO (LRKD, Lietuvos Caritas, „Maisto bankas“, Nacionalinio skurdo mažinimo organizacijų tinklas) ir kitų suinteresuotų inst. atstovais (Finansų, Žemės ūkio ministerijų ir kt.), kad būtų galima detaliau išsigryninti labiausiai skurstančiųjų poreikius visose savivaldybėse.

Pagrindiniais soc. partneriais pasirinktos organizacijos, turinčios ilgametę patirtį, įdirbį, išmano nac. teisės aktus, reglamentuojančius nepasiturinčiųjų asmenų rėmimo galimybes ir t.t.

Savivaldybės ir NVO teikė siūlymus dėl tikslinės grupės atrankos kriterijaus, veiksmų (prekės/produktai/papildančios priemonės), jų krepšelio. Teikdami pasiūlymus partneriai pildė VI rengtas anketas ir teikė jas el.p. Prieš teikiant VP projektą *ex ante* vertintojams jis buvo pristatytas Komitetui. Į Komiteto sudėtį įeina VI, TI, soc. partnerių bei suinteresuotųjų inst. atstovai. Sudarant Komitetą ir atrenkant soc. partnerius, buvo orientuojamasi, kad partneriai kuo plačiau atstovautų visuomenę. Komiteto nariai teikė pastabas dėl VP projekto turinio, ESF veiklų papildomumo. Pasiūlymai įforminti posėdžio protokolu.

Savivaldybių, NVO, Komiteto narių pasiūlymus apibendrinama VI atnaujindama VP projektą, kuris buvo patalpintas interneto svetainėje: <http://www.socmin.lt/lt/esparama/europos-pagalbos-fondas.html> (ex ante vertintojų 8 rekomendacija). Apie VP projekto talpinimą soc. partneriai ir Komiteto nariai buvo informuoti el.p. Tokiu būdu ir visuomenė galėjo susipažinti su projektu ir teikti pastabas. Papildomai teikti pastaboms buvo skirtas 1 mėn., per jį pastabų negauta.

EK pritarus VP projektui jis bus patalpintas VI interneto svetainėje.

5. FINANSAVIMO PLANAS

5.1. Veiksmų programos finansavimo planas, kuriame nurodomas metinis Fondo įsipareigojimas ir atitinkama veiksmų programos nacionalinio bendro finansavimo suma (EUR).

Metai	Fondas (a)	Nacionalinis bendras finansavimas (b)	Viešosios išlaidos (c)=(a)+(b)	Bendro finansavimo norma (d)=(a)/(c)
2014	10 384 678,00	1 832 590,00	12 217 268,00	
2015	10 592 372,00	1 869 242,00	12 461 614,00	
2016	10 804 220,00	1 906 627,00	12 710 847,00	
2017	11 020 303,00	1 944 759,00	12 965 062,00	
2018	11 240 709,00	1 983 655,00	13 224 364,00	
2019	11 465 524,00	2 023 328,00	13 488 852,00	
2020	11 694 835,00	2 063 795,00	13 758 630,00	
Iš viso	77 202 641,00	13 623 996,00	90 826 637,00	85,00

5.2. Finansavimo planas, kuriame nurodoma visa finansinių asignavimų suma pagal veiksmų programą ir kiekvieną materialinio nepritekliaus problemą, kurią pasirinkta spręsti, taip pat atitinkamos papildomos priemonės (EUR).

Materialinės pagalbos rūšis	Viešosios išlaidos
Techninė parama	3 860 132,00
1 - Produktų materialinis nepriteklis įskaitant papildomas priemones	61 966 505,00 2 076 273,72
2 - Prekių materialinis nepriteklis įskaitant papildomas priemones	25 000 000,00 1 250 000,00
Iš viso	90 826 637,00

Dokumentai

Dokumento pavadinimas	Dokumento rūšis	Dokumento data	Vietinė nuoroda	Komisijos nuoroda	Rinkmenos	Išsiuntimo data	Išsiuntė
-----------------------	-----------------	----------------	-----------------	-------------------	-----------	-----------------	----------

Latest validation results

Severity	Code	Message
Informacija		Programos versija patvirtinta.